

Business Panel

vuotta • år 20

2 • 2023

Nordea

Tuuli Koivu är Nordeas chefsekonom sedan 2019. Tidigare arbetade hon på Nordea som ekonom med specialisering på euroområdets makroekonomi och penningpolitik. Innan dess arbetade Koivu som ekonom på Finlands Bank, som ekonom specialiserad på Kinas ekonomi på Europeiska centralbanken, på Finansstabilitetsmyndigheten samt på finansministeriet.

Den ekonomiska utvecklingen har olika nyanser i höst

De senaste veckorna har stämningen inom ekonomin i Finland och även generellt ute i världen fördyrats i takt med höstkvällarna. Den nödvändiga stramningen av penningpolitiken för att dämpa inflationen försämrar ekonomin brett, särskilt kraftigt inom byggbranschen. Även Finlands exportmarknader är svaga. Tysklands ekonomi är i recession, och i Sverige tynger fortsatta bekymmer på bostadsmarknaden utvecklingen, medan misstro mot landets ekonomiska politik bromsar tillväxten i Kina.

Vid den dystra nyhetsströmmen är det dock bra att komma ihåg att ekonomin erbjuder tillväxtmöjligheter för många. Det pågår samtidigt flera omvälvande förändringar som håller investeringar och tillväxt igång inom många branscher trots den utmanande miljön. Den gröna omställningen, teknologisk utveckling och globaliseringens förändringar kräver investeringar och erbjuder lovande utsikter, även om ekonomisk utveckling annars kan vara svag för tillfället.

För Finland är det förstas oroande att Europa som helhet verkar gripa tag i dessa ändringar och möjligheter betydligt långsammare än våra stora konkurrenter USA och Kina. De två ekonomiska jättarna tävlar nu mot varandra på många fronter, och tävlingen tvingar dem att göra enorma satsningar på forskning och utveckling bland annat. Generellt

sett är det typiskt för USA:s ekonomi att investeringarna snabbt startar om efter negativa chocker, vilket ökar produktionsgapet gentemot Europa särskilt under ekonomiska omvälvningstider. Som det även syns i strömmen av finska företag till den andra sidan Atlanten, erbjuder USA tillväxtmöjligheter också för närvarande.

I vår ekonomiska prognos för hösten förväntas ekonomisk tillväxt att öka under nästa år även i Europa. Förhoppningsvis lyckas centralbankerna med sin uppgift att återföra inflationen till det önskade nivån utan en djup recession. Just nu minskar prispresen brett i världsekonomin, då efterfrågan relativt utbudet är svag och priserna på till exempel frakt och många råvaror redan har sjunkit avsevärt. Därför förväntas även inflationen inom euroområdet att sakta ner under årets gång till ECB:s mål, och centralbanken kan så småningom börja överväga räntesänkningar i stället för ytterligare höjningar. Detta förväntas ge en ökad ekonomisk tillväxt mot slutet av nästa år.

Så istället för överdriven dysterhet bör höstens mörkare tid användas till att fundera över vilka tillväxtmöjligheter världsekonomin för närvarande erbjuder. Precis som höstfärgningen ger de variation i annars grå landskap.

Recessionen smög sig in i företagen i Österbotten

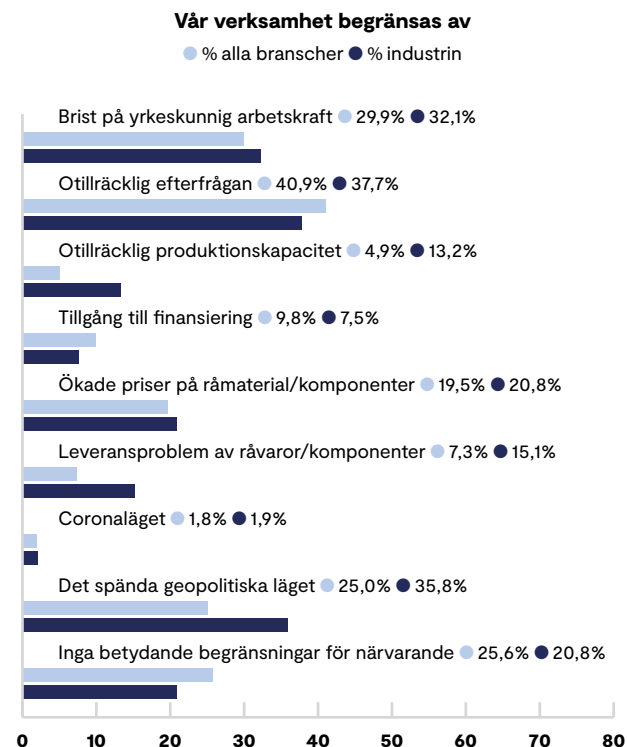
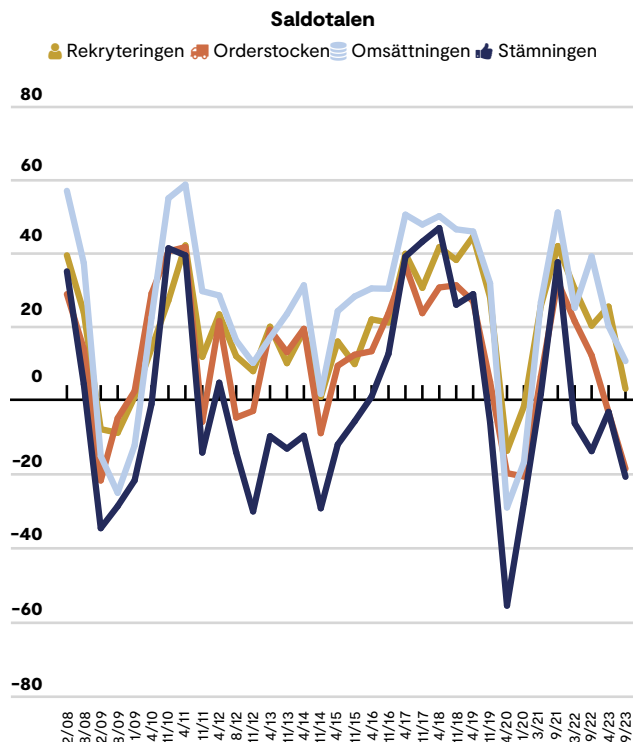
Konjunkturläget för företagen i Österbotten och Mellersta Österbotten har försämrats betydligt sedan våren. När konjunkturen jämförs med långsiktiga genomsnittliga nivåer är situationen nu avsevärt nedstämd, och helhetsbilden är mycket lik till exempel den under den första pandemihösten 2020. Trots detta anser många företag att konjunkturbotten ännu är framför oss. Det här framkommer i Business Panel-barometern som Österbottens handelskammare gjorde bland sina medlemsföretag i slutet av september.

Den snabba ränteuppgången har komplicerat verksamheten för många, och även konsumenternas köpbeteende på grund av den allmänna prisnivåökningen har minskat omsättningen och omsättningsförväntningarna. Trots detta är saldotalet för omsättningen fortfarande klart positivt, 10,9. 43 procent av företagen förväntar sig en större omsättning för detta år än föregående år.

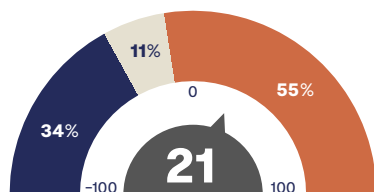
Det negativa nyhetsflödet om konkurser och permitteringar har skapat allmän försiktighet. Likaså påverkar den spända geopolitiska situationen negativt en fjärdedel av företagen. Prognostiseringen har blivit utmanande, och även om det fortfarande kommer delvis in många offerter, måste man vänta på besluten. Stämningen är osäker, och de kommande månaderna kommer troligen att gå i tjock dimma innan förhoppningsvis en vändning till det bättre börjar visa sig.

Indikatorn som mäter stämningen har sjunkit betydligt till ett negativt saldo: -21. Ändå anser över 60 procent av respondenterna att stämningen är normal eller optimistisk. Antalet pessimister har dock ökat något sedan våren.

Saldotalet för rekrytering (3) har hållit sig positivt, men är nu klart lägre än de långsiktiga genomsnitten. Nästan en fjärdedel av företagen planerar att rekrytera under de kommande sex månaderna. Antalet anställda förblir oförändrat för 56 procent, och vart femte företag tänker minska personalstyrkan. 30 procent av alla respondenter upplever bristen på kompetent arbetskraft som en flaskhals. På våren var motsvarande siffra 40 procent.

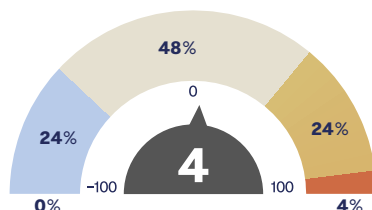

Industrin

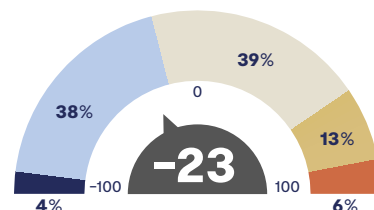
Omsättningen

● minskar avsevärt ● minskar något ● ökar

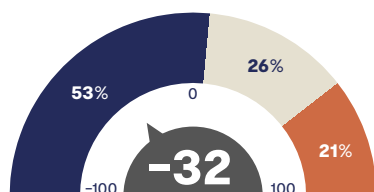
Rekryteringar

● minskar avsevärt ● minskar något ● ökar
● hålls oförändrad ● ökar något ● ökar betydligt

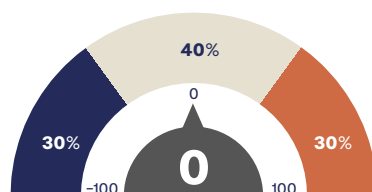
Allmän stämning

● mycket pessimistisk ● pessimistisk ● normal
● optimistisk ● mycket optimistisk

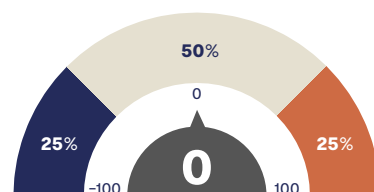
Orderstocken

● mindre ● lika stor ● större

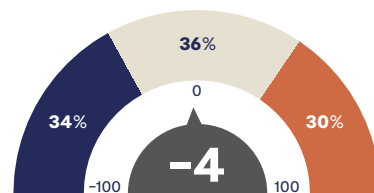
Investeringarna

● mindre ● oförändrade ● större

Export

● mindre ● oförändrade ● större

Lönsamhet

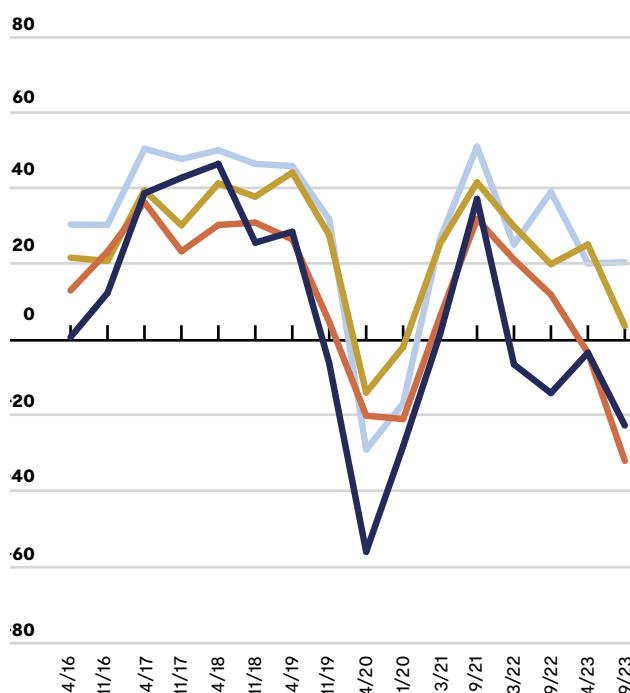
● mindre ● oförändrade ● större

Industrins orderstock minskar, lagren töms och produktionen minskar. Samtliga saldotalen för industrin har gått ned sedan våren. Av dem är orderstocken mest nedåtgående med ett saldo på -32.

När det gäller lönsamheten har det inte skett några förändringar jämfört med undersökningen i våras. 34 procent av industriföretagen brottas med lönsamhetsproblem, men de flesta når åtminstone upp till föregående års nivå. 30 procent uppger att deras lönsamhet förbättras i år.

28 procent av företagen planerar att rekrytera under de kommande månaderna, medan var fjärde planerar att minska personalstyrkan. Branschen har fortfarande utmaningar med att hitta arbetskraft, eftersom 32 procent av företagen ser bristen på kompetent arbetskraft som en flaskhals för sin verksamhet. Otillräcklig efterfrågan, spänd geopolitisk situation samt stigande priser på råvaror och komponenter utmanar företagets verksamhet brett.

Hälften av industriföretagen uppger att exporten kommer att ligga på samma nivå som föregående år. Å andra sidan förutspår 25 procent en ökning i exporten, och lika många bedömer att exporten kommer att minska. När det gäller investeringarna inom industrin är situationen likaledes delad: 30 procent säger att de kommer att investera mer än förra året, medan lika många investerar mindre. 40 procent av respondenterna säger att de kommer att investera lika mycket som föregående år.

Saldotalen

■ Rekrytering ■ Orderstock ■ Omsättning ■ Stämning

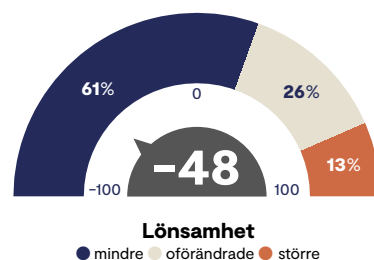
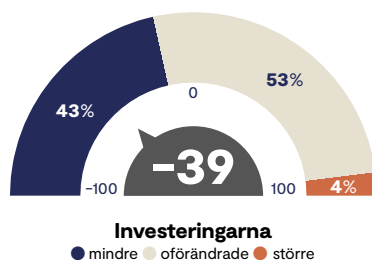
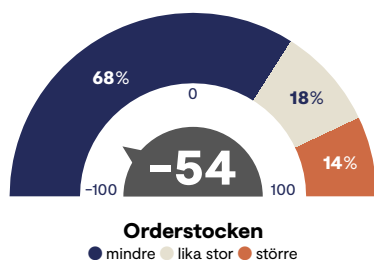
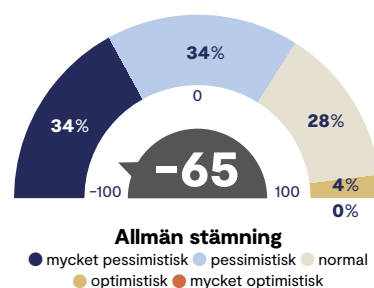
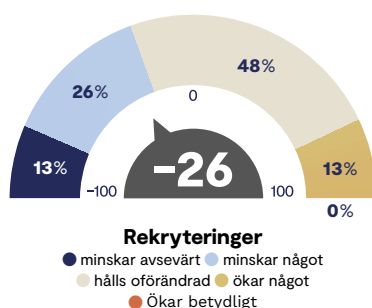
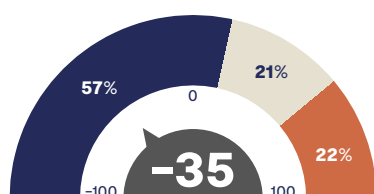
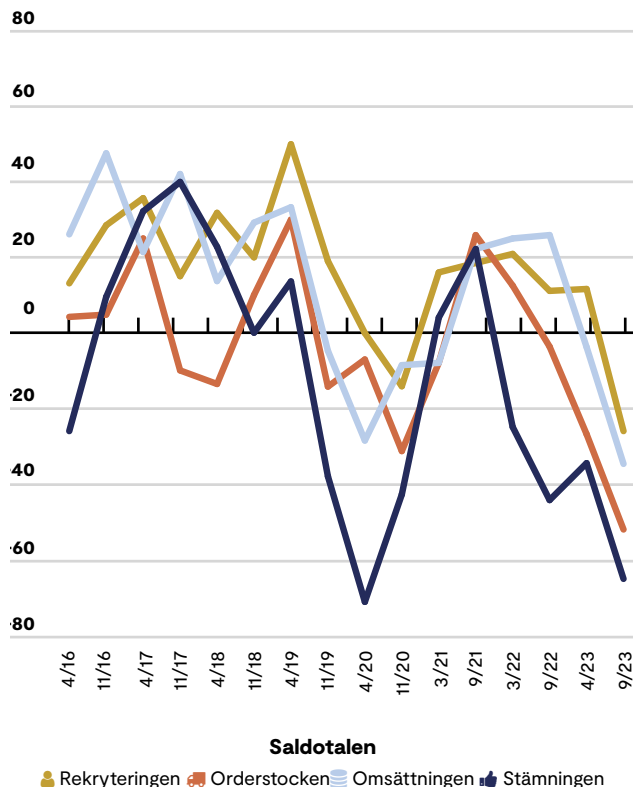
Byggbranschen

Byggsektorns nedgång i Österbottens handelskamarområde har nu pågått i två år, och det finns inget lindring i sikte. Hela landet går mot recession i byggbranschens ledning. Utsikterna för bostadsbyggande har dramatiskt försämrats när marknaderna har tystnat och räntorna har stigit snabbt.

Alla saldototal inom byggbranschen har kraschat sedan föregående mätning och är nu kraftigt negativa. Stämningen är nästan lika dyster som under pandemin: 70 procent av respondenterna upplever stämningen inom sektorn som pessimistisk eller mycket pessimistisk.

Ändå framstår läget inom branschen i Österbotten som bättre än i resten av Finland – delvis på grund av igångsättandet av industriella investeringar. Utsikterna för framtiden är också starkt positiva på grund av detta. Orderstocken är dock för närvarande mindre än för ett år sedan för 68 procent av företagen inom sektorn, och utsikterna för minskning sträcker sig ännu sex månader framåt. 61 procent av de svarande inom sektorn uppger att lönsamheten har försämrats jämfört med fjolåret. Lönsamheten har sjunkit betydligt sedan våren.

Trots den svaga konjunkturen råder det brist på kompetent arbetskraft inom branschen. Var femte respondent uppger att bristen begränsar deras verksamhet. 48 procent tror att deras personalstyrka kommer att förbli på nuvarande nivå under de kommande sex månaderna. 40 procent måste minska sin personalstyrka, och för inget företag finns det någon betydande tillväxt i personalmängden i sikte.

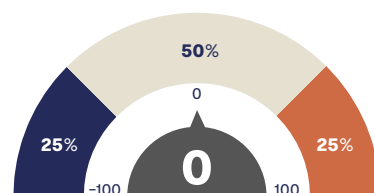
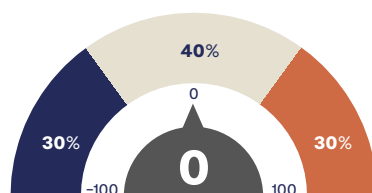
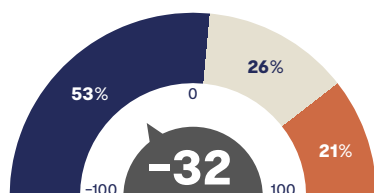
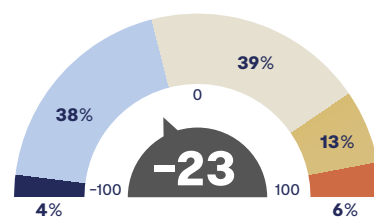
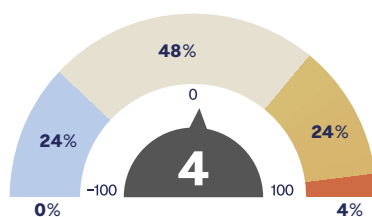
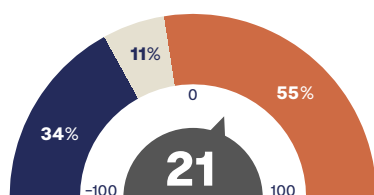
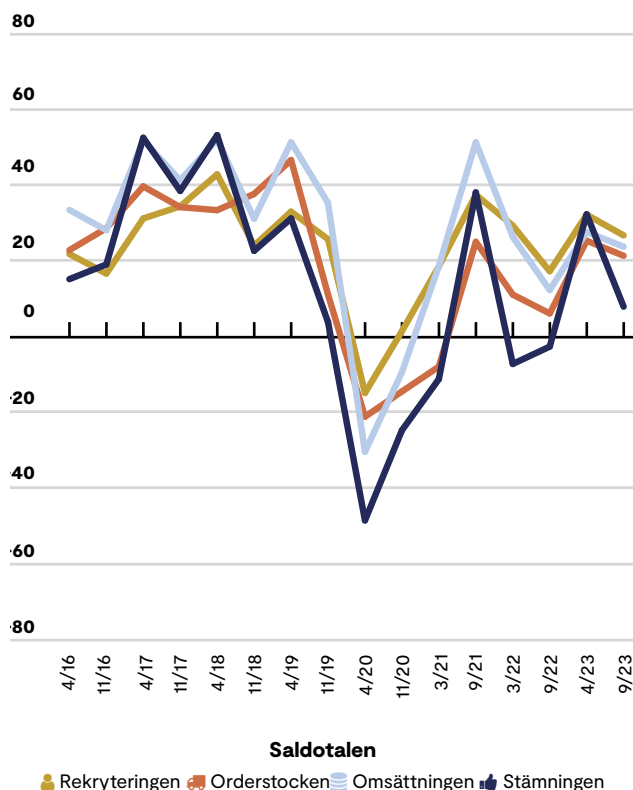

Privata tjänster

Den positiva trenden inom privata tjänster har stöttat ekonomin, och fortfarande ser 81 procent av företagen inom branschen att omsättningen antingen förblir på samma nivå som föregående år eller ökar. 92 procent av respondenterna tror att omsättningen kommer att öka under de kommande sex månaderna. Indikatorerna för sektorn har dock försämrats, även om de fortfarande är positiva. 76 procent av respondenterna ser att lönsamheten förblir på samma nivå som föregående år eller förbättras.

När det gäller antalet anställda ser situationen också stark ut. 35 procent rekryterar mer personal under de kommande sex månaderna, medan åtta procent har behov av minskningar. 95 procent av respondenterna säger att antalet anställda kommer att förbli på samma nivå som föregående år eller öka. Tillgängligheten av kompetent arbetskraft ses som den största flaskhalsen inom servicebranschen, vilket lyfts fram av 39 procent av företagen.

89 procent av respondenterna inom sektorn anser att stämningen inom branschen är normal eller optimistisk, vilket för närvarande är den bästa situationen bland olika branscher. Ändå verkar stämningen inom privata tjänster ha gått mer mot en avvaktande hållning.

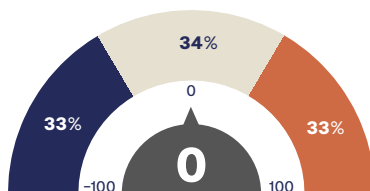
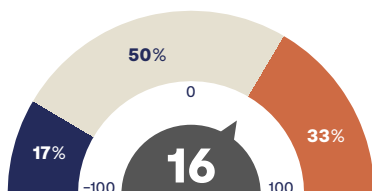
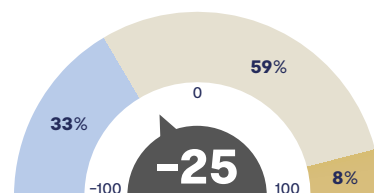
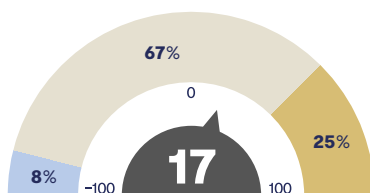
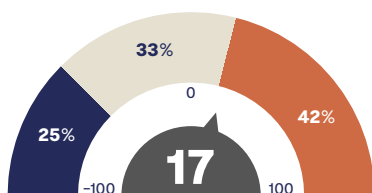
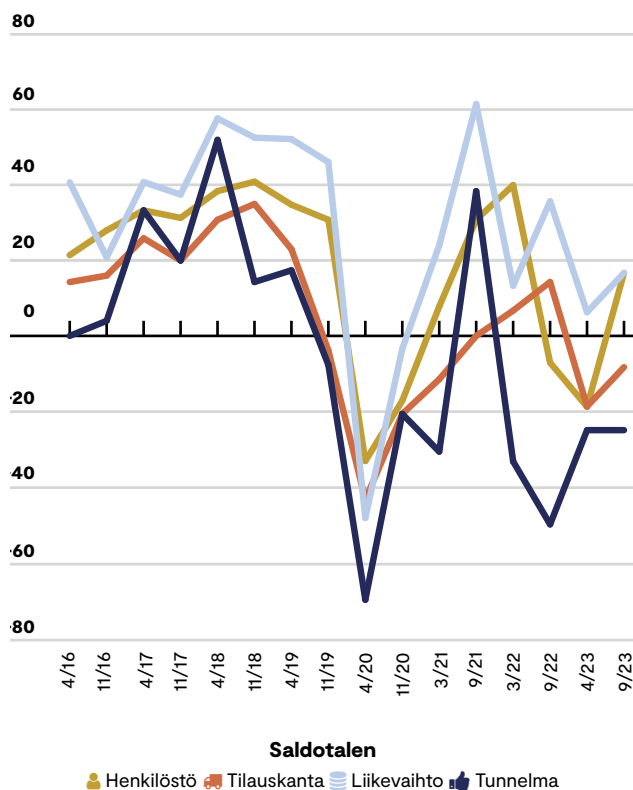
Handeln

Hushållens förtroendeindikatorer har förbättrats från den dystra bilden förra året, orsakad av Rysslands anfallskrig. Tron på utvecklingen de kommande 12 månaderna verkar mer tillförsiktig. Förtroendet är dock fortfarande svagare än genomsnittet.

Konjunkturutsikterna inom handeln har vänt till positiv riktning, och indikatorerna som mäter omsättning, orderstock och rekrytering har förbättrats. Indikatorn som mäter stämningen har förblivit densamma jämfört med mätningen i våras.

75 procent av respondenterna inom branschen uppger att omsättningen har förblivit oförändrad eller ökat jämfört med föregående år. 83 procent förutser tillväxt under de kommande sex månaderna. Inom handeln görs också investeringar: en tredjedel av respondenterna säger att årets investeringar överstiger fjolårets nivå. Den spända geopolitiska situationen ses som den största flaskhalsen inom branschen.

När det gäller lönsamheten säger en tredjedel att den förbättras, för en tredjedel förblir den på samma nivå och för en tredjedel försämras. Energi- och transportkostnader utmanar fortfarande lönsamheten. Under våren utmanades branschen ännu kraftigt av otillräcklig efterfrågan (63 procent av respondenterna), men nu har detta lindrats och endast 33 procent säger nu att det hindrar deras verksamhet.

KAUPPAKAMARI
HANDELSKAMMAREN

Business
Panel ²⁰
vuotta • år

Denna ekonomiska översikt beskriver läget hösten 2023 på Österbottens handelskammars område. Området sammanfaller med Österbottens NTM-centrals område och består av landskapen Österbotten och Mellersta Österbotten. Den ekonomiska översikten baserar sig på materialet från Österbottens handelskammars Business Panel. Undersökningen genomfördes 27–29.9.2023 bland handelskammarens medlemmar som en del av handelskamrarnas nationella konjunkturbarometer. Antalet svar från Österbottens handelskammars område var 166 och svarsprocenten därmed 16.

En utförlig bildserie av Business Panel kan ses på vår webbplats
<https://www.ostro.chamber.fi/sv/category/statistik/>